

Granskning av kommunstyrelsens styrning av grundskola och gymnasieskola

Revisionsrapport
Tranemo kommun

Joakim Nertyk
Viktoria Bernstam

KPMG AB

2022-12-06

Antal sidor 23

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Inledning	4
2.1	Syfte och avgränsning	4
2.2	Metod	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Styrning	5
3.2	Grundskolan	9
3.3	Gymnasieskolan	18
4	Sammanfattande bedömning och rekommendationer	25

1 Sammanfattning

Vi bedömer att elevernas måluppfyllelse i grundskola i huvudsak är tillfredsställande med beaktande av den socioekonomiska strukturen. Även i förhållande till måluppfyllelsen i referenskommunerna är måluppfyllelsen tillfredsställande. Måluppfyllelsen på gymnasieskolans nationella program är god.

Vi bedömer också att kommunstyrelsens styrning av grundskolan och gymnasieskolan är tillfredsställande. Vi vill dock peka på att valet av indikatorer av måluppfyllelsen kan styra grundskolans fokus. Det är därför angeläget att målet uppnått gymnasiebehörighet inte ensamt får utgöra indikator för måluppfyllelse i grundskolan utan också att eleverna har uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen.

Med tanke på den socioekonomiska strukturen i grundskolan och gymnasieskolan är det av vikt att kommunstyrelsen tar sitt kompensatoriska uppdrag på allvar.

Vi bedömer att huvudmannen huvudsakligen bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete enligt lag. Vi vill ändå understryka vikten av att huvudmannen gör noggranna uppföljningar i vilka resultaten analyseras så att orsaker till brister i måluppfyllelsen kan identifieras, dels om att vidta adekvata och riktade åtgärder till de enheter, grupper och individer som utifrån gjorda uppföljningar bedöms behöva det.

Kommunstyrelsen behöver också i ett tredje steg utvärdera och vid behov revidera beslutade åtgärder så att dessa blir ändamålsenliga och så att resurser används effektivt. Vi ser positivt på att huvudmannen har initierat ett arbete med att säkerställa att skolstrukturen är sådan att verksamheten kan bedrivas med hög kvalitet och så att resurserna används effektivt.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att

- i sin uppföljning tydliggöra hur huvudmannen avser att åtgärda eventuella brister. (4 kap. 3 § SkoL)
- som indikator på måluppfyllelse också använda sig av andel elever som har uppnått kunskapskraven i alla ämnen, vilket är det mått som ligger närmast huvudmannens uppdrag enligt skollag. (3 kap. 2 §, 4 § 3 p 2 st. och 5 § SkoL)
- följa upp att kostnaderna för grundskolan bokförs på rätt kostnadsslag. (SCB-FS 2021:32, från och med 1/1-2023 SCB-FS 2022:26)

2 Inledning

Revisorerna i Tranemo vill göra en jämförelse av skolresultaten i grundskolan och gymnasieskolan i Tranemo med riket och fem likvärdiga kommuner av Tranemos storlek. Ur detta perspektiv har vi av revisorerna i Tranemo kommun fått i uppdrag att granska huruvida kommunstyrelsens styrning av grundskola och gymnasieskola är tillfredställande.

2.1 Syfte och avgränsning

Syftet med granskningen är att granska huruvida kommunstyrelsens styrning av grundskola och gymnasieskola är tillfredställande samt jämföra Tranemos skolresultat i grundskola och gymnasieskola med riket och fem likvärdiga kommuner och utifrån dessa dra slutsatser. Granskningen har besvarat följande revisionsfrågor:

- Hur ser den socioekonomiska strukturen ut i Tranemo kommun i förhållande till jämförelseobjekten?
- Hur är måluppfyllelsen i Tranemo kommuns grundskola och gymnasieskolan i förhållande till jämförelseobjekten?
- Hur är måluppfyllelsen i Tranemo kommuns grundskola och gymnasieskolan i förhållande till de socioekonomiska bakgrundsfaktorerna och till jämförelseobjekten?
- Hur styr kommunstyrelsen grundskolan och gymnasieskolan?
- Hur ser skolresultatet ut i grundskola och gymnasieskola i jämförelse med likvärdiga kommuner och riket?

Uppdraget avser kommunstyrelsen och omfattar måluppfyllelsen i grundskolan och gymnasieskolan.

2.2 Metod

Granskningen har genomförts genom studier av externa och interna dokument och intervjuer med kommunstyrelsens ordförande, lärandeuskottets ordförande och förste vice ordförande, skolchef och utvecklingsledare.

Kartläggningen och jämförelsen utgår från senast tillgänglig officiell statistik och berör bland annat andel elever som har uppnått kunskapskraven i alla ämnen och behörighet till gymnasieskolan samt genomsnittligt meritvärde.

Följande kommuner har valts ut för jämförelse av grundskolan:

— Bromölla	12 650 invånare
— Kil	12 134 invånare
— Nora	10 721 invånare
— Osby	13 269 invånare
— Tibro	11 281 invånare

Tranemo kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning av grundskola och gymnasieskola

Följande kommuner har valts ut för jämförelse av gymnasieskolan:

- Arboga 14 100 invånare
- Hagfors 11 553 invånare
- Tibro 11 281 invånare
- Vimmerby 15 578 invånare
- Åtvidaberg 11 462 invånare

Samtliga kommuner, förutom Tibro-grundskola, är urval av kommuner som mest liknar Tranemo kommun utifrån perspektiven grundskola och gymnasieskola.

Rapporten är faktakontrollerad av skolchefen.

3 Resultat av granskningen

3.1 Styrning

lakttagelser

I Tranemo kommun ligger ansvaret som hemkommun och huvudman för grundskola och gymnasieskola på kommunstyrelsen.¹ För beredning och verkställighet finns inom kommunstyrelsen tre utskott varav ett, lärandeutskottet, ansvarar för samtliga skolformer samt fritidshem, elevhälsa och skolskjuts.² Till lärandeutskottet är frågor kopplade till skolplikt och vissa beslut om fristående verksamheter delegerade.³

Tjänstepersonerna i Tranemo kommun är alla anställda i en förvaltning. Den är sedan indelad i fyra sektioner varav en är lärandesektionen som leds av sektionschefen. Sektionschefen är tillika skolchef enligt lag.

Av intervjuer med representanter för kommunstyrelsen och lärandesektorn framgår att organisationen i huvudsak upplevs som ändamålsenlig och effektiv. I en liten kommun är det mest ändamålsenligt och effektivt att lägga ett stort ansvar på kommunstyrelsen, framför kommunalråd, utskottsledamöter och skolchef.

Av de nulägesanalyser som chefspersoner inom lärandesektionen har genomfört i form av SWOT-analyser⁴ 2021 och 2022 framgår dock att förhållandet mellan rollerna politiker och förvaltning är en svaghet och att bristande samverkan mellan verksamhet och politik kan utgöra ett hot. En respondent menar att detta kan vara en konsekvens av bristande lyhördhet hos huvudmannen (läs KSAU) och att huvudmannen ger uppdrag (i form av "politiska satsningar") till verksamheten som inte finansieras.

Ledamöter i lärandeutskottet är medvetna om att det fanns ett missnöje med KSAU, men de bedömer att relationen till kommunstyrelsen har blivit mycket bättre och pekar

¹ Tranemo kommun, *Reglemente för kommunstyrelse*, dnr KS/2021:66, sid. 6

² Tranemo kommun, *Regler för kommunstyrelsens beredande utskott*, dnr KS/2020:509

³ Tranemo kommun, *Delegationsordning för kommunstyrelsen*, dnr KS/2022:54

⁴ Analysmetod för att identifiera en verksamhets styrkor, svagheter, möjligheter och hot.

Tranemo kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning av grundskola och gymnasieskola

på att frågan om kommunens styrmodell nyligen utvärderats.⁵

Lärandeskottets ledamöter bedömer också att de idag har ett bra samarbete med KSAU. Det är avgörande att samverkan mellan kommunstyrelse och skolchef är god och att dialogen inom kommunstyrelsen mellan utskott och kommunstyrelse fungerar väl, framför intervjuade politiker. Kommunstyrelsens ordförande menar vidare att dialogen inom kommunstyrelsen är god och att det inte är mycket information som går förlorad på vägen. Intervjuade ledamöter i lärandeskottet och skolchefen instämmer.

Budget 2022-2024

Av *Budget 2022-2024* framgår att "barn och ungas lärande är av största vikt.⁶ I Tranemo ska alla elever som går ur grundskolan och gymnasiet ha kunskaper med sig för att klara fortsatta studier och utvecklas till sin fulla potential". Som indikatorer på måluppfyllelsen har nämnden två mått:

- elever i åk 9 behöriga till yrkesprogram
- gymnasieelever med examen inom 4 år.

Målet anses uppnått 2022 om måluppfyllelsen ökat. Den faktiska måluppfyllelsen redovisas nedan under en rubrik per indikator.

För år 2022 har en driftsbudget om 273,2 mnkr avsatts för lärandesektionen. Motsvarande budgetpost 2021 uppgick till 279,9 mnkr, det vill säga en minskning med 6,7 mnkr. Driftkostnaderna 2021 översteg budget med 2,0 mnkr.⁷ Det redovisade underskottet hänförs till ett avgångsvederlag till sektorchefen på 1,9 mnkr.⁸ Av kommunstyrelsens ordförandes inledningsord i *Årsredovisning 2021* framgår att lärandesektionen under året har "fått gå igenom ett ekonomiskt stålbad".⁹ Lärandesektionen gick in i år 2021 med ett underskott om 17 mnkr, som alltså i hög grad har hämtats in.¹⁰ Resurser till verksamheten fördelas primärt med grundbelopp som utgår från antal elever och årskurs: förskoleklass, årskurs 1-3, årskurs 4-6, årskurs 7-9. Viktningen ökar med stadierna. Även socioekonomiska faktorer beaktas i resursfördelningen. resurser till gymnasieskolan fördelas genom anslag till verksamheten totalt och fördelas på enheten.

Det systematiska kvalitetsarbetet och måluppfyllelse

Styrningen av det systematiska kvalitetsarbetet finns dokumenterat i lärandesektionens *Riktlinjer för skolutveckling och systematiskt kvalitetsarbete 2019-2022*. Av riktlinjer framgår bland annat hur ansvaret för kvalitetsarbetet är fördelat från kommunstyrelsen och neråt och att kvalitetsarbetet ska samlas i en kvalitetsrapport och "innehålla redovisning och analys av förutsättningarna [...] för verksamheten."¹¹ När sektionens

⁵ Tranemo kommun, *Utvärdering av Tranemo kommuns styrmodell 2022*, dnr KS/2022:359

⁶ KS 2021-10-11 § 217, KS 2021-11-15 § 237, KF 2021-11-22 § 203

⁷ Tranemo kommun *Årsredovisning 2021*, sid 47

⁸ Tranemo kommun *Årsredovisning 2021*, sid 61

⁹ Tranemo kommun *Årsredovisning 2021*, sid 5

¹⁰ Tranemo kommun *Årsredovisning 2021*, sid 57

¹¹ Tranemo kommun *Riktlinjer för skolutveckling och systematiskt kvalitetsarbete 2019-2022*, sid. 17

Tranemo kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning av grundskola och gymnasieskola

kvalitetsrapport har presenterats ska dialog föras mellan kommunstyrelsen, skolchef, utvecklingsledare och rektorer.

I lärandesektionens *Kvalitetsrapport 20/21* redovisas inte bara måluppfyllelsen utan också kort om förutsättningar och organisation såsom socioekonomiska bakgrundsfaktorer. Vad gäller måluppfyllelsen redovisas den utifrån ett antal mått:

- andel elever med lägst betyget E i samtliga ämnen åk 6, 7, 8 och 9
- andel som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram
- genomsnittligt meritvärde i åk 6
- genomsnittligt meritvärde i åk 9
- andel elever som fullföljer gymnasieutbildningen i Tranemo gymnasieskola inom tre år
- andel elever i avgångsklassen som fått gymnasieexamen.

Den faktiska måluppfyllelsen jämförs med måluppfyllelsen under närmast föregående läsår, men också med måluppfyllelsen för samma elevgrupp året innan samt utifrån socioekonomiska bakgrundsfaktorer. För vissa mått jämförs också måluppfyllelsen i Tranemo med måluppfyllelsen i riket.

Måluppfyllelsen kommenteras och analyseras i ett särskilt kapitel i kvalitetsrapporten och i ytterligare ett särskilt kapitel diskuteras utvecklingsbehov per skolform. Kvalitetsrapporten avslutas med en sammanfattande analys per skolform och utvecklingsområden för kommande år.

För grundskolans del konstateras att skolan "har svårt att kompensera för elevernas socioekonomiska bakgrund. Vi behöver jobba ännu mer med att komma till rätta med problematisk skolfrånvaro och bedriva en undervisning som är tillgänglig för alla elever"¹².

För gymnasieskolan gäller att "hindren för eleverna att nå målen är generella. Det handlar om hög frånvaro, koncentrationssvårigheter, bristande studieteknik, läs- och skrivsvårigheter, NPF-problematik och bristande språkkunskaper. Skolan erbjuder alla elever på skolan stöd i matematik, "mattestuga", en timma/vecka samt stöd med övriga studier, "studiestödsstugan" en timma/vecka".¹³

Under kapitlet utvecklingsområden anges "att strukturförändringar måste genomföras för att klara att bedriva verksamheten inom tilldelad ram och för att nå läroplansmålen" och att befintliga utvecklingsområden¹⁴ ska prioriteras även kommande läsår, det vill säga läsåret 2021/2022.

Utifrån kommunens socioekonomiska bakgrundsfaktorer görs bedömningen att resultaten i grundskolan "är acceptabla". För gymnasieskolan görs bedömningen att gymnasieskolan över tid har "lyckats få eleverna att genomföra hela sin utbildning".¹⁵

¹² Tranemo kommun Kvalitetsrapport 20/21, 73

¹³ Tranemo kommun Kvalitetsrapport 20/21, 74

¹⁴ Barn- och elevhälsoarbete, värdegrundsarbete, pojkars och flickors resultat samt nyanländas lärande.

¹⁵ Tranemo kommun Kvalitetsrapport 20/21, 81-82

Samverkan

I intervju redovisar skolchef för alla de fora för samverkan som finns mellan den politiska nivån och verksamheten. Det gäller till exempel verksamhetsdialog med varje enhet, kvalitetsdialog, brukardialog med vårdnadshavare och elever samt lärstämman. Dialogerna genomförs årligen och lärstämman vartannat år. Skolchefen upplever att kommunstyrelsen har en mycket god insyn i verksamheten. Skolchefen deltar också vid varje kommunstyrelsemöte. Kommunstyrelsen har vidare deltagit i utbildningar inom ramen för statens utvecklingsprojekt *Samverkan för bästa skola* och *Riktade insatser för nyanlända och flerspråkiga barn och elevers utbildning*.

I *Sektorernas budget- och verksamhetsplanering 1, 2022* redovisas inga resultat för de kommunala indikatorerna, då några nya uppgifter inte finns. Av *Årsredovisning för 2021* framgår att indikatorernas¹⁶ utfall inte uppnått målet.

Försommaren 2021 bildades en tvärpolitisk skolgrupp med uppdrag ”att utforma förslag till Tranemo kommuns förskole- och skolstruktur fram till år 2030 och vars slutsatser gäller såväl över partigränser som mandatperioder”.¹⁷ I mars 2022 beslutade kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att anta en tvärpolitisk strukturplan för förskole- och skolverksamheten fram till år 2030, som utarbetats av skolgruppen.¹⁸ En av flera målbilder är att ”barnens bästa är i fokus där kvalitet går före service”.¹⁹ Strukturplanen har beretts av kommunstyrelsens allmänna utskott. Kommunfullmäktige beslutade i enlighet med kommunstyrelsens förslag.²⁰ Förvaltningen ges också i uppdrag att ta fram en handlingsplan utifrån beslutad strukturplan. Under året har ett antal områdesspecifika handlingsplaner tagits fram och behandlats av lärandeutskottet och beslutats av kommunstyrelsen.²¹

Intervjuade politiker påpekar vikten av att utbildningen ska bedrivas med kvalitet i fokus och att skolstrukturen därmed ska ses över och eventuellt förändras. Tranemo kommun har socioekonomiskt större utmaningar och det innebär att det kompensatoriska uppdraget blir mer omfattande. Därför behöver kommunen använda resurser så att kvalitet uppnås på bekostnad av service.

Intervjuade politiker och tjänstepersoner upplever att Tranemo kommun är på rätt väg vad gäller arbetet i riktning mot högre måluppfyllelse. Dialogen mellan politik och sektor upplevs bättre och åtgärder har vidtagits för att stärka ledningen bland annat genom rekrytering av en separat barn- och elevhälsoschef.

3.1.1.1 Kommentarer och bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsens styrning av grund- och gymnasieskolan i huvudsak är god. Kommunstyrelsen behandlar, med stöd av dess utskott, löpande ärenden kopplade till ansvaret för skolväsendet i egenskap av hemkommun och huvudman. Ansvaret tas genom resurstilldelning, resursfördelning och uppföljning av statliga och kommunala mål. I kvalitetsrapporter och annan dokumenterad uppföljning följs

¹⁶ Elever i åk 9 behöriga till yrkesprogram och gymnasieelever med examen inom fyra år. Båda gäller hemkommun.

¹⁷ Tranemo kommun *Plan för förskole- och skolverksamheten*, sid. 5

¹⁸ KS 2022-03-28 § 74

¹⁹ Tranemo kommun *Plan för förskole- och skolverksamheten*, sid. 6

²⁰ KF 2022-04-11 § 63

²¹ KS 2022-08-29 § 187

verksamhetens mål upp och analyseras. Kvalitetsarbetet är i huvudsak gott. Kommunstyrelsen fördjupar också sin kunskap om verksamheten och dess förutsättningar i dialoger med sektors- och skolledningarna. Vi ser emellertid en risk för att huvudmannen förhåller sig passiv till den del i det systematiska kvalitetsarbetet som berör åtgärder, det vill säga att brister som identifierats ska åtgärdas i verksamheten.

I denna granskning görs ingen bedömning av resurstilldelning och resursfördelning.

3.2 Grundskolan

3.2.1 Socioekonomiska bakgrundsfaktorer

lakttagelser

För att göra en jämförelse mellan olika kommuners skolresultat rättvisande är det angeläget att beakta kommunens socioekonomiska struktur. Skolverket redovisar årligen skolenheternas socioekonomiska struktur utifrån måtten: pojkar-flickor, nyanlända²² eller utländsk bakgrund²³ samt vårdnadshavarnas utbildningsnivå²⁴.

Tabellen nedan visar på den socioekonomiska strukturen för grundskolan som helhet samt vad gäller nyanlända för årskurs 9. SCB har i en regressionsanalys kommit fram till variabler som påverkar elevernas förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolan och uppnå godkänt i minst två ämnen.²⁵ Störst betydelse för elevresultaten har invandring för 0-2 års sedan följt av förgymnasial utbildning som föräldrarnas högsta utbildning. Resultatet är i stort detsamma i en senare regressionsanalys som visar att flickor och elever med högre utbildade föräldrar generellt presterar bättre.²⁶ I denna analys framgår också att elever som är nyanlända presterar sämre. Utländsk bakgrund i allmänhet har en låg förklaringsgrad. I tabellen nedan är de värden som i sammanhanget är mest negativa fetmarkerade.

²² Med nyanländ avses huvudsakligen att eleven kommit till Sverige under de senaste fyra åren.

²³ Med utländsk bakgrund menas att eleven är född i utlandet eller att elevens båda föräldrar är födda utomlands.

²⁴ Föräldrarnas högsta utbildningsnivå som delas in i tre nivåer och poängsatts enligt genomgången folkskola/grundskola (1 poäng), genomgången gymnasial utbildning (2 poäng) och eftergymnasial utbildning (3 poäng).

²⁵ *Resursfördelning riksmodellen och kommunmodellen*, SCB 2015

²⁶ *Elever i årskurs 9 med högutbildade föräldrar presterar bättre*, SCB 2020

Tranemo kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning av grundskola och gymnasieskola

LÅ 2021/22	andel flickor	andel med föräldrar med eftergymnasial utbildning	andel med utländsk bakgrund	andel nyinvandrade årskurs 9.
Tranemo	48 %	49 %	27 %	8,1 %
Bromölla	48 %	48 %	27 %	3,4 %
Kil	50 %	55 %	9 %	0,8 %
Nora	49 %	53 %	24 %	1,7 %
Osby	48 %	47 %	24 %	3,2 %
Tibro	49 %	47 %	24 %	3,4 %
Liknande kommuner	49 %	51 %	22 %	3,5 %
Riket	49 %	62 %	28 %	i.u.

Av tabellen ovan framgår att Tranemo kommuns förutsättningarna för hög måluppfyllelse är något sämre än för jämförelseobjekten. Det gäller särskilt faktorn nyinvandrade.

3.2.2 Resurser

lakttagelser

I SKR:s statistiksammanställning Kolada), som bygger på uppgifter som kommunerna lämnar till SCB, framgår att genomsnittskostnaden för en grundskoleelev i Tranemo kommun år 2021 var 120 062 kronor, vilket var drygt 3 000 kronor lägre än året före.

Nedan görs en jämförelse med genomsnittlig kostnad i valda referenskommuner, mest liknande kommuner och för rikets samtliga huvudmän.

2021	Totalt (kr)	Lokaler och inv.	Under-visn.	Skol-mål-tider	Lärverk tyg, utrumm	Elev-hälsa	Övr. ²⁷
Tranemo	120 062	18 401	63 808	6 299	6 822	3 714	21 018
Bromölla	123 814	15 331	72 192	6 599	3 904	5 550	20 237
Kil	119 807	21 558	71 202	5 596	5 087	3 722	12 642

²⁷ I övrigt ingår allt som inte ingår i andra kostnadsslag. Det handlar t.ex. om administration, elevassistenter, kursavgifter, skolskjutsar, studie- och yrkesvägledning och talpedagoger.

Tranemo kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning av grundskola och gymnasieskola

Nora	120 102	18 652	71 588	7 120	5 800	4 925	12 017
Osby	124 305	19 042	70 988	4 604	5 362	3 813	20 495
Tibro	131 566	20 710	75 202	7 134	7 054	3 837	17 627
Liknande kommuner	123 897	19 331	70 814	6 976	5 186	4 630	16 960
Riket²⁸ (2020)	116 600	19 700	65 800	6 700	5 000	3 830	15 500

Kolada, SKR

Av uppgifterna ovan kan vi se att genomsnittskostnaden i Tranemo kommun ligger under genomsnittet för liknande kommuner men över genomsnittet i riket. Undervisningskostnaden i Tranemo kommun ligger under genomsnittet för samtliga referensobjekt, medan motsatsen gäller för övriga kostnader.

SKR redovisar också kommuners nettokostnadsavvikelser för hemkommunens grundskola inklusive förskoleklass. Nettokostnadsavvikelsen visar kommunens faktiska kostnad för grundskola i förhållande till ett modellvärde som tar hänsyn till kommunernas specifika struktur till exempel vad gäller elever med utländsk bakgrund, bebyggelsestruktur och befolkningsutveckling. Nettokostnadsavvikelsen i Tranemo är liksom i merparten av referenskommunerna positiv, det betyder att den faktiska kostnaden för grundskolan är högre än vad som är statistiskt förväntat. Snittet för liknande kommuner låg 2021 på 3,8 procent att jämföra med Tranemos 2,2 procent. Åren 2019 och 2020 låg nettokostnadsavvikelsen på omkring 6 procent, vilket var högre än liknande kommuners genomsnitt. Vilket redan har framgått ovan har lärandesektionen genomfört betydande kostnadsminskningar för att anpassa kostnaderna till avsatt budget.

3.2.2.1 Kommentarer och bedömning

Den totala kostnaden per elev i grundskolan i Tranemo kommun avviker inte nämnvärt från referenskommunerna eller riket. Vi ser dock att undervisningskostnaden och övriga kostnader avviker betydligt från rikets och liknande kommuners genomsnitt. Vi bedömer att det kan bero på brister i bokföringen och därför bör följas upp.

Nettokostnadsavvikelsen var 2021 betydlig mindre positiv, efter betydande nerdragningar i lärandesektors verksamhet. Konsekvenser på verksamhetens lagstadgade uppdrag och måluppfyllelse bedömer vi behöver följas upp av kommunstyrelsen.

²⁸ Kommungrupp inkluderar endast kommunala huvudmän medan riket inkluderar samtliga huvudmän.

3.2.3 Uppnått kunskapskraven i alla ämnen

lakttagelser

Tabellen nedan visar andelen elever som har uppnått kunskapskraven, det vill säga lägst betyget E, i alla ämnen efter avslutad grundskola. Den första uppgiften i varje ruta avser samtliga elever och den andra uppgiften exklusive nyinvandrade elever.

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Tranemo	67,4 % / 73,2 %	61,7 % / 65,9 %	66,1% / 70,2 %	62,7 % / 64,1 %
Bromölla	66,9 % / 70,3 %	61,7 % / 66,7 %	70,5 % / 70,8 %	62,1 % / 64,9 %
Kil	55,6 % / 62,2 %	50,4 % / 51,1%	49,6 % / 50,0 %	58,0 % / 59,0 %
Nora	68,1 % / 71,4%	73,3 % / 78,0%	74,8 % / 76,1%	65,6 % / 66,4 %
Osby	60,1 % / 63,4 %	68,4 % / 71,7 %	70,9 % / 72,5 %	63,0 % / 64,9 %
Tibro	79,5 % / 81,5 %	76,3 % / 80,0 %	72,4 % / 75,0%	58,5 % / 59,4 %
Liknande kommuner	69,2% / 73,2 %	68,9 % / 65,9 %	68,8 % / 70,2 %	i.u.
Rike	73,4 % / 77,4 %	73,9 % / 77,3 %	74,0 % / 76,6 %	71,9 % / 74,0 %

Andelen elever i Tranemo som har uppnått kunskapskraven i alla ämnen har fluktuerat upp och ner under de senaste läsåren 2018/2019 till och med 2021/2022. Rikets genomsnitt har legat ganska konstant under de senaste åren, men sjönk 2021/2022. I förhållande till riket ligger måluppfyllelsen i Tranemo under rikets genomsnitt. Läsåret 2020/21 låg måluppfyllelsen under genomsnittet i merparten av jämförelsekommunerna med undantag av Kils kommun. Läsåret 2021/2022 har måluppfyllelsen sjunkit mer i samtliga referenskommuner förutom Kil, varför skillnaden i måluppfyllelse är mindre mellan Tranemo kommun och referenskommunerna.

Tabellen nedan visar uppgifter från Salsa, det vill säga resultat av slutbetygen i årskurs 9 med hänsyn till elevsammansättningen. Med residual avses skillnaden mellan det faktiska värdet och ett modellberäknat värde som beräknas med hänsyn till socioekonomiska faktorer. Ett positivt värde visar på en bättre faktisk måluppfyllelse i förhållande till socioekonomisk struktur.

	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Tranemo	2	-6	-1
Bromölla	-4	-7	-9
Kil	-16	-27	-21
Nora	-4	-2	2
Osby	10	-3	10
Tibro	9	8	1

Av tabellen ovan framgår att måluppfyllelsen i Tranemo kommun i stort har legat i paritet med vad som statistiskt har beräknats utifrån socioekonomiska faktorer. Måluppfyllelsen i Kil är däremot betydligt lägre än vad den borde vara utifrån kommunens socioekonomiska struktur.

3.2.3.1 Kommentarer och bedömning

Måttet "uppnått kunskapskraven i alla ämnen" är det mått av de tre kunskapsmåten som främst visar på graden av måluppfyllelse i förhållande till skollagen. Vi konstaterar att måluppfyllelsen har legat i paritet med förväntat resultat. Den faktiska måluppfyllelsen sjönk dock med flera procentenheter efter läsåret 2021/2022. Att närmare var tredje elev inte uppnår kunskapskraven i alla ämnen, innebär att kommunens uppdrag att kompensera elevers sämre förutsättningar att nå målen är betydande.

Att analysera elevernas måluppfyllelse är alltid av vikt för att finna orsaker till resultaten och därmed kunskap om styrkor och svagheter att arbeta vidare med eller åtgärda. Att måluppfyllelsen ökar under ett år (2020/2021) med pandemi och höga sjuktal bland både personal och elever är något förvånande. Efter det senaste läsåret ser vi dock en måluppfyllelse som för elever exklusive nyanlända är den lägsta under hela mätperioden. Kommunstyrelsen behöver arbeta vidare med frågan om vad det beror på och vilka åtgärder som behöver vidtas.

3.2.4 Behörighet till gymnasieskolan

lakttagelser

Lägst krav på behörighet till gymnasieskolan ställs på behörighet till yrkesprogram. De krav som ställs är att eleven ska minst ha uppnått betyget E i engelska, matematik och svenska/svenska som andraspråk samt i ytterligare minst fem ämnen. Tabellen nedan visar andelen elever som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram.²⁹

²⁹ För behörighet till ett yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och godkända betyg i minst fem andra ämnen. Det innebär att det krävs godkända betyg i sammanlagt åtta ämnen. <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/antagning-till-gymnasieskolan>, 2022-08-18 kl. 09:00

Tranemo kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning av grundskola och gymnasieskola

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Tranemo	79,1 % / 84,8 %	79,7 % / 83,7%	80,6 % / 84,2 %	85,3 % / 85,9 %
Bromölla	75,8 % / 79,7 %	78,5 % / 84,1 %	83,2 % / 83,3 %	78,9 % / 82,1 %
Kil	71,8 % / 79,3 %	66,9 % / 67,9 %	78,3 % / 78,9 %	78,2 % / 79,5 %
Nora	77,6 % / 81,9 %	84,5 % / 89,9 %	86,6 % / 88,0 %	81,3 % / 82,0 %
Osby	76,5 % / 81,0 %	77,2 % / 81,1 %	80,4 % / 82,4 %	72,6 % / 74,8 %
Tibro	88,4 % / 89,8 %	81,5 % / 84,8 %	84,5 % / 87,5 %	77,8 % / 78,2 %
Liknande kommuner	75,9 % / 84,5 %	79,8 % / 82,9 %	82,3 % / 84,2 %	i.u.
Riket	82,5 % / 86,7 %	84,0 % / 87,5 %	84,6 % / 87,2 %	83,3 % / 85,5 %

Andelen elever exklusive nyanlända som har blivit behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram har under de senaste läsåren legat stabilt runt 84 procent i Tranemo kommun. Måluppfyllelsen har i legat i paritet med liknande kommuner, men något under rikets genomsnitt. Även i detta mått på måluppfyllelsen utmärker sig Kils kommun negativt. Läsåret 2021/2022 ökar måluppfyllelsen till den högsta under mätperioden och överstiger genomsnittet i samtliga referenskommuner och riket.

Tabellen nedan visar uppgifter från Kolada och visar andelen behöriga till gymnasieskolan med hänsyn till elevsammansättningen. Uppgiften i tabellen visar på skillnaden mellan det faktiska värdet och ett modellberäknat värde som beräknas med hänsyn till socioekonomiska faktorer. Ett positivt värde visar på en bättre faktisk måluppfyllelse i förhållande till socioekonomisk struktur.

	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Tranemo	3,6	2,7	5,0
Bromölla	-3,6	0,7	1,3
Kil	-6,4	-19,9	-9,3
Nora	-4,2	0,0	1,4
Osby	-1,2	-0,2	-2,4
Tibro	6,6	2,2	1,8

Tranemo kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning av grundskola och gymnasieskola

Liknande kommuner	0,3	-2,4	-0,8

I förhållande till kommunens struktur uppnår alltså en högre andel av eleverna behörighet till gymnasieskolan läsåret 2020/2021. Förhållandet har varit positivt under de senaste åren. I förhållande till jämförelsekommunerna är förhållandet mest positivt i Tranemo kommun.

Tabellen nedan visar andelen elever som är behöriga till gymnasieskolans naturvetenskapliga (NA) och tekniska program (TE).³⁰ Uppgifterna avser samtliga elever.

	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Tranemo	70,5 %	73,7 %	73,4 %
Bromölla	74,2 %	71,1 %	75,8 %
Kil	66,9 %	60,4 %	64,3 %
Nora	70,7 %	76,7 %	81,5 %
Osby	75,8 %	72,1 %	75,3 %
Tibro	84,8 %	77,0 %	76,7 %
Liknande kommuner	77,1 %	74,6 %	76,3 %
Rike	78,8 %	79,6 %	80,2 %

Andelen behöriga till det naturvetenskapliga programmet och teknikprogrammet ökade något läsåret 2020/21, men låg något under genomsnittet bland liknande kommuner och riket. Andelen elever som når behörighet till NA och TE är dock lägre än genomsnittet i riket och merparten av referenskommunerna.

3.2.4.1 Kommentarer och bedömning

Vi konstaterar att måluppfyllelsen vad gäller andel behöriga till gymnasieskolan, har legat ganska stabilt under de senaste läsåren och ökade något 2021/2022. Andelen elever som är behöriga till gymnasieskolan har legat något över förväntat värde utifrån kommunens socioekonomiska struktur. Måluppfyllelsen är god.

³⁰ För behörighet till ett högskoleförberedande program krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska, matematik och godkända betyg i minst nio andra ämnen. Det innebär att det krävs godkända betyg i sammanlagt tolv ämnen. För naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet ska tre av de nio övriga godkända ämnena vara biologi, fysik och kemi. <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/antagning-till-gymnasieskolan>, 2022-08-18 kl. 09:00

3.2.5 Genomsnittligt meritvärde³¹

lakttagelser

Tabellen nedan visar det genomsnittliga meritvärdet för eleverna i kommunens skolor oberoende av folkbokföringsort.

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Tranemo	217,7 / 228,1	210,3 / 216,8	221,3 / 228,7	207,8 / 211,5
Bromölla	200,5 / 206,4	204, 9/ 214,0	217,1 / 217,8	207,7 / 212,6
Kil	195,6 / 208,2	188,8 / 190,0	203,9 / 203,9	205,8 / 208,9
Nora	206,3 / 214,7	217,8 / 220,9	217,3 / 218,8	204,6 / 206,5
Osby	211,0 / 217,7	218,4 / 225,7	213,7 / 216,9	207,9 / 209,6
Tibro	223,9 / 225,6	229,0 / 235,3	219,8 / 224,3	216,6 / 218,1
Liknande kommuner	213,3 / 220,1	212,9 / 217,2	215,6 / 218,6	i.u.
Rike	224,5 / 231,3	225,9 / 231,7	226,8 / 231,2	224,2 / 227,8

Det genomsnittliga meritvärdet låg något under genomsnittet i riket läsåret 2020/2021 i Tranemo kommun, men över genomsnittet för samtliga jämförelseobjekt. Läsåret 2021/2022 hade målnöjsfyllelsen sjunkit till den lägsta nivån under de senaste fyra åren. Genomsnittligt meritvärde låg under rikets genomsnitt, men i paritet med jämförelsekommunerna förutom Tibro.

Tabellen nedan visar uppgifter från SKR. Uppgifterna nedan visar på skillnaden mellan det faktiska värdet och ett modellberäknat värde som beräknas med hänsyn till socioekonomiska faktorer. Ett positivt värde visar på en bättre faktisk målnöjsfyllelse i förhållande till socioekonomisk struktur. Ett negativt värde visar på motsatsen.

	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Tranemo	0,9	- 4,7	1,8
Bromölla	-2,5	-6,0	0,4
Kil	-12,9	-26,2	-27,3
Nora	-4,3	-1,2	2,5

³¹ Meritvärdet räknas fram genom att betygspoängen för de sju bästa betygen räknas samman. E-10 p, D-12,5 p, C-15 p, B-17,5 p och A-20 p, maxpoäng 340 p

Tranemo kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning av grundskola och gymnasieskola

Osby	-7,7	2,8	0,1
Tibro	7,6	7,5	0,6
Liknande kommuner	0,0	-3,1	-2,6

Den faktiska måluppfyllelsen i förhållande till kommunens struktur är även i detta mått något mer positiv i Tranemo kommun i förhållande till flera av jämförelseobjekten.

3.2.5.1 Förhållandet slutbetyg provbetyg

lakttagelser

Nationella prov genomförs som "ett stöd för en likvärdig och rättvis bedömning och betygssättning av en elevs kunskaper", enligt Skolverket.³² Nationella prov genomförs i årskurs tre, sex och nio. Skolverket anger i sin statistik uppgifter om vilka betyg som elever på aggregerad nivå har fått på de nationella proven och jämför dessa med eleverna terminsbetyg i årskurs sex eller slutbetyg i årskurs nio. De senaste uppgifterna i Skolverkets statistik gäller läsåret 2018/2019. Uppgifterna gäller ett enskilt år och antalet elever i varje årskull är förhållandevis litet, vilket måste beaktas i analysen.

Tabellen nedan visar förhållandet provbetyg och terminsbetyg i årskurs sex. I kolumner "lägre" anges andel elever som har fått ett lägre terminsbetyg än provbetyg och i kolumner "högre" andel elever som har fått ett högre terminsbetyg än provbetyg.

Kommun	engelska		matematik		svenska	
	lägre	högre	lägre	högre	lägre	högre
Tranemo	9,9 %	8,5 %	2,9 %	22,5 %	7,7 %	20,5 %
Riket³³	17,4 %	6,2 %	4,1 %	21,5 %	9,9 %	18,1 %

Av uppgifterna ovan kan vi se att terminsbetygen i Tranemo kommun sätts något högre än provbetygen i förhållande till genomsnittet i riket.

Tabellen nedan visar förhållandet provbetyg och slutbetyg årskurs nio. I kolumner "lägre" anges andel elever som har fått ett lägre slutbetyg än provbetyg och i kolumner "högre" andel elever som har fått ett högre slutbetyg än provbetyg.

³² <https://www.skolverket.se/innehall-a-o/landningssidor-a-o/nationella-prov>, 2021-07-02 kl. 08:45

³³ Samtliga huvudmän

Tranemo kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning av grundskola och gymnasieskola

Kommun	engelska		matematik		svenska	
	lägre	högre	lägre	högre	lägre	högre
Tranemo	9,5 %	6,9 %	0,0 %	43,7 %	2,9 %	22,3 %
Riket³⁴	12,9 %	12,8 %	0,6 %	37,8 %	9,0 %	27,5 %

Förhållandet mellan provbetyg och slutbetyg i årskurs nio i Tranemo kommun skiljer sig inte nämnvärt från rikets snitt. Värt att notera är dock att närmare hälften av eleverna får ett högre matematikbetyg i förhållande till provbetyget.

3.2.5.2 Kommentarer och bedömning

Vi ser att det genomsnittliga meritvärdet har fluktuerat något under de senaste åren. Läsåret 2020/2021 låg det genomsnittliga betygsmedelvärdet över liknande kommuners genomsnitt och strax under rikets genomsnitt. Läsåret 2021/2022 försämrades värdet med omkring 15 poäng, vilket var betydligt mer än jämförelsekommunerna. Vi bedömer inte att förhållandet mellan provbetyg och slutbetyg i Tranemo överlag är oroväckande, men att förhållandet, särskilt vad gäller matematik, alltid behöver analyseras som en del i betygens kvalitetssäkring.

3.3 Gymnasieskolan

3.3.1 Gymnasieskolans struktur

lakttagelser

De statistiska uppgifterna nedan vad gäller andel elever på högskoleförberedande program, yrkesprogram och introduktionsprogram avser kommunal gymnasieskola.

2021	Folkbokförda och studerande i kommunen (%)	Andel elever på högskoleförberedande program (%)	Andel elever på yrkesprogram (%)	Andel elever på introduktionsprogram, IM (%)
Tranemo	60 %	56,7 %	23,8 %	19,5 %
Arboga	47 %	55,7 %	29,6 %	14,6 %
Hagfors	80 %	38,9 %	47,4 %	13,7 %
Lycksele	86 %	42,8 %	45,5 %	11,7 %

³⁴ Samtliga huvudmän

Tranemo kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning av grundskola och gymnasieskola

Vimmerby	69 %	54,0 %	33,1 %	12,9 %
Åtvidaberg	39 %	55,9 %	36,1 %	8,0 %
Liknande kommuner	i.u.	50,9 %	36,3 %	25,2 % ³⁵
Riket	i.u.	59,4 %	29,2 %	12,3 %

I Tranemo kommun läser 60 procent av ungdomarna i kommunens gymnasieskola. Resterande 40 procent studerar hos andra skolhuvudmän primärt i Borås. Tranemos gymnasieskolan har en struktur vad gäller typ av utbildning som inte skiljer sig nämnvärt från riket. Andelen elever vid introduktionsprogram är dock något högre.

För gymnasieskolan redovisar och jämför vi inte kostnaden mellan kommunerna, då den genomsnittliga kostnaden i hög grad beror på vilka program som erbjuds.

3.3.2 Socioekonomiska bakgrundsfaktorer

lakttagelser

2021	andel flickor	andel med föräldrar med eftergymnasial utbildning	andel med utländsk bakgrund	andel nyinvandrade
Tranemo	38 %	39 %	30 %	11,7 %
Arboga	48 %	43 %	34 %	7,0 %
Hagfors	38 %	40 %	20 %	8,7 %
Lycksele	46 %	47 %	22 %	6,0 %
Vimmerby	51 %	46 %	29 %	6,0 %
Åtvidaberg	37 %	56 %	13 %	i.u.
Liknande kommuner	44 %	49 %	28 %	15,5 % ³⁶
Riket	48 %	57 %	27 %	6,1 %

³⁵ Genomsnittet i gruppen liknande kommuner är särskilt högt då Tibro kommun endast har elever vid introduktionsprogrammen

³⁶ Att genomsnittet i liknande kommuner är så högt beror på att Tibro kommun bara erbjuder utbildning på introduktionsprogram. 57 procent av eleverna är nyanlända.

Tranemo kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning av grundskola och gymnasieskola

Av tabellen ovan kan vi se att förutsättningarna för hög måluppfyllelse i Tranemo kommun är något sämre än för jämförelseobjekten. Det gäller för samtliga bakgrundsfaktorer.

3.3.3 Gymnasieelever med examen inom tre år

lakttagelser

Tabellen visar andelen elever som har uppnått examen inom tre år. Samtliga elever på högskoleförberedande program, yrkesprogram och introduktionsprogram (IM) beaktas.

	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Tranemo	66,1 %	64,5 %	69,6 %
Arboga	54,1 %	67,8 %	55,7 %
Hagfors	61,3 %	60,9 %	65,9 %
Lycksele	66,5 %	60,2 %	65,1 %
Vimmerby	63,3 %	65,3 %	68,2 %
Åtvidaberg	73,3 %	76,1 %	71,6 %
Liknande kommuner	53,4 %	52,2 %	62,0 %
Riket	64,7 %	63,9 %	66,6 %

Måluppfyllelsen vid gymnasieskolan i Tranemo, vad gäller examen efter tre år, har under de senaste läsåren legat något över genomsnittet i riket. Att inom tre år uppnå examen för elever på IM är svårt. Därför är det intressant att studera examen efter tre år exklusive elever vid IM. Tabellen nedan visar andelen elever vid högskoleförberedande respektive yrkesprogram som läsåret 2020/2021 uppnådde examen efter tre år.

2020/2021	Högskoleförberedande program	Yrkesprogram
Tranemo	87,5 %	76,9 %
Arboga	76,0 %	61,5 %
Hagfors	93,7 %	71,0 %
Lycksele	76,0 %	76,7 %
Vimmerby	87,4 %	83,9 %

Tranemo kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning av grundskola och gymnasieskola

Åtvidaberg	86,5 %	66,7 %
Riket³⁷	81,7 %	74,9 %

Även då vi bara jämför med elever på nationella program framgår att måluppfyllelsen är högre i Tranemo än snittet i riket. Det gäller särskilt på högskoleförberedande program. I förhållande till referenskommunerna är måluppfyllelsen i Tranemo den näst högsta för både högskoleförberedande och yrkesprogram.

Tabellen på omstående sida visar på skillnaden mellan det faktiska värdet och ett modellberäknat värde som beräknas med hänsyn till socioekonomiska faktorer vad gäller examen efter tre år. Ett positivt värde visar på en bättre faktisk måluppfyllelse i förhållande till socioekonomisk struktur. Ett negativt värde på motsatsen.

	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Tranemo	6,4	6,4	-0,1
Arboga	-0,4	9,5	-1,0
Hagfors	18,7	12,5	7,7
Lycksele	2,5	-2,1	1,9
Vimmerby	8,4	5,6	-1,6
Åtvidaberg	-3,3	8,0	0,0
Liknande kommuner	2,4	2,1	-2,8

Av tabellen ovan kan vi utläsa att det faktiska antalet elever som lämnade gymnasieskolan med examen 2020 motsvarade den andel som utifrån socioekonomiska bakgrundsfaktorer beräknades lämna skolan med examen. Av jämförelsekommunerna är det bara Hagfors som sticker ut läsåret 2020/2021 med en positiv avvikelse om 7,7 procentenheter.

3.3.3.1 Kommentarer och bedömning

Av statistiken ovan framgår att måluppfyllelsen i Tranemo kommun vad gäller elever i gymnasieskolan som har uppnått examen efter tre år är förhållandevis god. Under de senaste tre år har måluppfyllelsen i Tranemo varit högre än genomsnittet i riket och under senaste läsåret också högre än genomsnittet i flertalet av referenskommunerna. Det gäller både för högskoleförberedande program och yrkesprogram.

³⁷ Gäller samtliga huvudmän, motsvarande uppgifter för endast kommunala huvudmän är 81,8 % respektive 75,3 %

3.3.4 Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning

lakttagelser

Uppgiften avser den samlade betygspoängen i förhållande till samtliga elever som har avslutat gymnasieutbildning i kommunen. Elevernas bokstavsbedömning omvandlas till siffror, multipliceras med kursens poäng (vanligen 100 poäng) och divideras sedan med utbildningens totala poäng³⁸. Ett genomsnitt på tio motsvarar betyget E (godkänt) i genomsnitt och 20 motsvarar betyget A (högsta betyget) i alla kurser.

	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Tranemo	14,2	13,6	14,1
Arboga	15,6	15,5	14,9
Hagfors	13,4	13,9	14,1
Lycksele	14,3	13,8	14,4
Vimmerby	14,4	15,0	14,4
Åtvidaberg	13,2	14,0	14,1
Liknande kommuner	14,4	14,6	14,4
Riket	14,3	14,4	14,4

Den genomsnittliga betygspoängen har inte fluktuerat nämnvärt under de senaste åren i Tranemo kommunen. Efter läsåret 2020/2021 uppgick poängen till 14,1, vilket var något under genomsnittet bland liknande kommuner och riket.

Tabellen nedan visar på skillnaden mellan den faktiska betygspoängen och ett modellberäknat värde som beräknas med hänsyn till socioekonomiska faktorer. Ett positivt värde visar på en bättre faktisk måluppfyllelse i förhållande till socioekonomisk struktur. Ett negativt värde visar på motsatsen.

³⁸ Utbildningens omfattning för en elev utan utökade kurser motsvarar 2500. Då gymnasiearbetet inte räknas in i betygspoängen dras 100 poäng av varför nämnaren blir 2400.

Tranemo kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning av grundskola och gymnasieskola

	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Tranemo	0,5	-0,1	0,7
Arboga	1,1	0,9	0,2
Hagfors	0,1	0,3	0,5
Lycksele	0,3	0,2	0,4
Vimmerby	0,9	1,1	0,5
Åtvidaberg	-0,4	0,7	0,3
Liknande kommuner	0,5	0,7	0,4

Den faktiska betygspoängen var i Tranemo och i samtliga referenskommuner något över den modellberäknande.

Vi redovisar ingen statistik över förhållandet mellan provbetyg och slutbetyg i gymnasieskola då antalet elever är förhållandevis litet och ingen statistik finns tillgänglig för ämnet matematik.

3.3.4.1 Kommentarer och bedömning

Betygspoängen har legat något under genomsnittet i liknande kommuner och i riket. Läsåret 2020/2021 var dock den faktiska betygspoängen 0,7 poäng över vad som var statistiskt beräknat.

3.3.5 Gymnasieelever som har uppnått grundläggande behörighet³⁹

lakttagelser

Med grundläggande behörighet till universitet och högskola avses den lägstanivå på förkunskaper som ställs för att en student ska kunna antas till utbildning. En elev med gymnasieexamen från ett högskoleförberedande program har grundläggande behörighet i examen. Om en elev har yrkesexamen krävs att eleven i sin examen har fått lägst betyget E i kurserna svenska/svenska som andraspråk 2 och 3 samt engelska 6.

³⁹ inom tre år inklusive elever på introduktionsprogrammet

Tranemo kommun

Granskning av kommunstyrelsens styrning av grundskola och gymnasieskola

	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Tranemo	54,5 %	48,2 %	61,6 %
Arboga	42,3 %	57,4 %	46,6 %
Hagfors	44,4 %	42,8 %	52,4 %
Lycksele	40,9 %	30,6 %	38,6 %
Vimmerby	48,0 %	53,9 %	54,3 %
Åtvidaberg	31,4 %	46,7 %	52,3 %
Liknande kommuner	39,8 %	42,2 %	45,3 %
Riket	52,7 %	51,8 %	53,8 %

Andelen elever i gymnasieskolan som uppnådde allmän behörighet till universitet och högskola var både 2019 och 2021 högre än riksgenomsnittet och högre än samtliga referenskommuner.

3.3.5.1 Kommentarer och bedömning

Drygt tre av fem elever uppnådde läsåret 2020/2021 allmän behörighet till universitet och högskola efter tre år i gymnasieskolan. Det är närmare åtta procentenheter över riksgenomsnittet. Läsåret 2019/2020 var måluppfyllelse dock avsevärt lägre. Vi bedömer måluppfyllelsen som god, men påpekar vikten av noggrann analys av måluppfyllelsen för att finna orsaker till fluktuationerna mellan åren och därmed få underlag för eventuella beslut om åtgärdande insatser.

4 Sammanfattande bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att elevernas måluppfyllelse i grundskola i huvudsak är tillfredsställande med beaktande av den socioekonomiska strukturen. Även i förhållande till måluppfyllelsen i referenskommunerna är måluppfyllelsen tillfredsställande. Måluppfyllelsen på gymnasieskolans nationella program är god.

Vi bedömer också att kommunstyrelsens styrning av grundskolan och gymnasieskolan är tillfredsställande. Vi vill dock peka på att valet av indikatorer av måluppfyllelsen kan styra grundskolans fokus. Det är därför angeläget att målet uppnått gymnasiebehörighet inte ensamt får utgöra indikator för måluppfyllelse i grundskolan utan också att eleverna har uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen.

Med tanke på den socioekonomiska strukturen i grundskolan och gymnasieskolan är det av vikt att kommunstyrelsen tar sitt kompensatoriska uppdrag på allvar.

Vi bedömer att huvudmannen huvudsakligen bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete enligt lag. Vi vill ändå understryka vikten av att huvudmannen gör noggranna uppföljningar i vilka resultaten analyseras så att orsaker till brister i måluppfyllelsen kan identifieras, dels om att vidta adekvata och riktade åtgärder till de enheter, grupper och individer som utifrån gjorda uppföljningar bedöms behöva det.

Kommunstyrelsen behöver också i ett tredje steg utvärdera och vid behov revidera beslutade åtgärder så att dessa blir ändamålsenliga och så att resurser används effektivt. Vi ser positivt på att huvudmannen har initierat ett arbete med att säkerställa att skolstrukturen är sådan att verksamheten kan bedrivas med hög kvalitet och så att resurserna används effektivt.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- i sin uppföljning tydliggöra hur huvudmannen avser att åtgärda eventuella brister. (4 kap. 3 § SkoL)
- som indikator på måluppfyllelse också använda sig av andel elever som har uppnått kunskapskraven i alla ämnen, vilket är det mått som ligger närmast huvudmannens uppdrag enligt skollag. (3 kap. 2 §, 4 § 3 p 2 st. och 5 § SkoL)
- följa upp att kostnaderna för grundskolan bokförs på rätt kostnadsslag. (SCB-FS 2021:32, från och med 1/1-2023 SCB-FS 2022:26)

KPMG

Joakim Nertyk
Sakkunnig

Viktoria Bernstam
Sakkunnig
Kundansvarig